

являються лексическими антонімами (храбрый – трусливый, легкий – тяжелый), но они могут получать противоположный смысл и только в фразеологически связанных значениях (лицо – спина) [3, с. 101].

Количественные фразеологизмы по значению близки к числительным, но не обозначают конкретное количество. Фразеологизмы этого класса могут обозначать неопределенно большое или малое количество: *всего ничего, капля в море* (противопоставление: *мало – много*), *ни больше ни меньше*.

Итак, изучение антонимичных отношений в кругу фразеологических единиц позволяет уточнить представление об устойчивости структуры фразеологизмов, способствует лучшему усвоению их значений, помогает обстоятельнее охарактеризовать их с точки зрения лексической сочетаемости и стилистических возможностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ларин Б. А. Очерки по фразеологии / Б. А. Ларин. – М. : Глобус, 2001. – 344 с.
2. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – М. : Логос, 2001. – 362 с.
3. Фролова О. А. Фразеологизмы с противопоставлением / О. А. Фролова. – Рольф, 2009. – 271 с.
4. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка : Учебное пособие для вузов / Н. М. Шанский. – 2-е изд., дораб. – М. : Айрис-пресс, 2000. – 486 с.

Ільчук Олена,

студентка 2 курсу факультету філології та соціальних комунікацій

Наук. керівник: **С. І. Корнієнко,**

к.філол.н., доцент (БДПУ)

ЗВ'ЯЗОК ТВОРЧОСТІ А.П. ЧЕХОВА З БОЛГАРСЬКОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ

Творчість А.П. Чехова стала відомою для болгарських письменників з кінця 80-х років XIX століття. Це були перші десятиліття після звільнення Болгарії від османської залежності. Ідеали національно-визвольної боротьби у Болгарії були замінені прагненням до накопичення матеріальних благ, послабленням духовних інтересів. Це в якійсь мірі явища, які мають відповідне відображення і в перших збірках оповідань Чехова.

Мета статті – виявити загальну тематику творів А.П. Чехова та відомих болгарських письменників, визначити подібність і відмінності в зображенні подій, героїв.

Методи дослідження – аналіз текстового матеріалу здійснювався за допомогою фактичного опису літературних творів та їх порівняльного аналізу.

Іван Вазов є одним з перших болгарських авторів, що відобразив історичні зміни в Болгарії, подібні до тих, які мали місце в добу Чехова, творчість якого була для нього відомою. У інтерв'ю для журналу "Светліна" у 1905 р. письменник відзначив самотутній характер чехівської драматургії. Говорячи про характер роману і драми, Вазов дає визначення: "роман не

відповідає темпераменту людей сьогодення. Чехов прагне зрозуміти конфлікти і переживання інших, але якимось в перебільшеному вигляді, швидко... Чехов пише дуже добре, але він не пише романів. Його оповідання — це романи сучасної людини, вони насичені драматизмом”.

За тематикою до творів Чехова зі збірок Вазова найближче його оповідання з книги “Подряпини та плями”. У історії болгарської літератури їх визначено як критичне зображення різних сторін життя Софії. Особливо показовим є цикл оповідань “Кардашев на полюванні”, що є другою частиною книги “Подряпини та плями”. У цих оповіданнях виведено письменника, який стикається у своєму поході за літературними сюжетами з “потворними явищами, характерними для багатьох сфер дійсності Болгарії. Серед героїв — підприємець, на якого покладено будівлю приміщення, оскільки він “співчуває владі”; вдова, яка демонстративно носить траур за померлим чоловіком, щоб отримати велику пенсію тощо. Зустрічаються і ситуації, знайомі читачам Чехова, — наприклад, шлюб за розрахунком. Кардашев бажав знайти предмет більш достойний, але врешті решт дійшов висновку: “...Справжнє здатне давати матеріал лише для сатири. Що ж, нехай буде сатира!”

Особливо показовим є оповідання Вазова “Не поклонився”, яке найбільш відчутно співвідноситься з відомим оповіданням Чехова “Смерть чиновника”. Політичні уподобання Болгарії 90-х років, важке і нестабільне становище дрібних держслужбовців, догідливість, на яку приречений чиновник, не могли не привернути уваги Вазова до названого оповідання Чехова. У оповіданні Вазова в якійсь мірі повніше розкрита історія дрібного чиновника з характерним прізвищем — Славчо Плужев (“плужек” — “равлик”); якому відповідають зовнішність і характер героя. “Він малий на зріст, з коротким тілом і короткими ніжками, які завжди поспішають, але так, щоб при цьому не наступити навіть на мураку”.

Одна з п'єс П. Яворова, “Як затихає луна після грому” (1912) має сліди чехівського впливу. Служачи в Народному театрі, Яворов брав участь при включенні драм Чехова до репертуару. У той же час в інтерв'ю після прем'єри своєї драми Яворов проводив паралель між нею та іншими творами сучасної драматургії, наприклад, “Дикою качкою” Ібсена. У п'єсі Яворова насправді життя зображене в тих самих його виявах, що й у “Дяді Вані”, і в драмах Ібсена — несправжні цінності, на яких тримається сучасне суспільство, бунт особистості.

Однак відмінність між Ібсеном, Чеховим і Яворовим обумовлено несхожістю їхніх ідейних позицій, у світлі яких трактується думка про неспроможність сучасного суспільства. Якщо у “Дикій качці” Ібсена конфлікт між головними героями вирішується примиренням з побудованим на брехні та несправедливості життям і задоволенням людини своєю долею, то в Чехова ми спостерігаємо інше. Приїзд Серебрякова та його дружини, їхня поведінка, пропозиція продати майно викликають незадоволення його колишніх прихильників — Соні та Войницького. Вони переконуються у мізерності свого колишнього “ідола”, усвідомлюють даремність своєї праці для нього. У своєму незадоволенні Войницький навіть стріляє в Серебрякова. Але все це лише на мить. Зміни у душі героїв відбуваються, але спосіб життя залишається колишнім. При цьому для Чехова характерно те,

що як у “Трьох сестрах”, так і у “Дяді Вані” “незмінність життя породжує у героїв цих п’єс не тільки тугу і печаль, але й передчуття, а іноді навіть переконаність, що життя обов’язково повинно змінитися”.

Отже, за творами і листами Чехова можна встановити не тільки його інтерес до Болгарії, але й шляхи проникнення його творів у Болгарію, схарактеризувати його вплив на болгарський театр, розказати про його ставлення деяких болгарських письменників до його творчості. Образ Чехова як людини і митця художнього слова надійно увійшов у болгарську літературу і культуру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вазов И. Събрани съчинения. – Т.11 – София, 1946. – С.289-386.
2. Велчев В. Чехов и болгарская литература. – М, 1982. – С. 211-245.
3. Яворов П. Събрани съчинения. – Т.4 – София, 1979. – С.112-158.

Яна Казновська,

студентка м1УМЛ групи

Інституту філології та соціальних комунікацій

Науковий керівник: О.А. Крижко,

к. філол. н., доцент (БДПУ)

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З КОМПОНЕНТОМ «ВЛАСНЕ ІМ’Я»

В останні десятиріччя дослідники все частіше розглядають фразеологізми, до складу яких входять власні імена. Ці одиниці становлять яскравий колоритний шар української фразеологічної системи, а компонент «власне ім’я» є виразником національного забарвлення. Як зауважує В.М.Мокієнко, «ономастична фразеологія відображає не тільки національну самобутність іменника того чи іншого народу, але й через колоритні імена повідомляє про своєрідні звичаї, спосіб мислення, міфологію» [1, с. 58]. Особлива увага мовознавців зосереджується на питанні семантики власного імені в складі фразеологізмів (Л.В.Бабаєва, Б.Ф.Захаров, Л.І.Ройзензон). Вважається, що у фразеологізмах власні імена втрачають свій лінгвістичний статус, що зумовлює їх зближення із загальними назвами.

Аналіз праць, присвячених ономастичній фразеології, показує, що попри різноаспектне її опрацювання ряд питань залишаються ще нерозв’язаними. До недостатньо вивчених питань належить семантика власного імені у фразеології, зокрема структурно-семантична організація фразеологізмів з компонентом «власне ім’я», здатність цих одиниць (у межах кожного структурно-семантичного типу) до утворення лексичних варіантів, структурно-семантичних моделей. Все це зумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета роботи – здійснити комплексний аналіз семантичних та структурних особливостей українських фразеологізмів з компонентом «власне ім’я».

Як основний у роботі використовується описовий метод, що дає можливість здійснити повний аналіз фразеологізмів з компонентом «власне